

§ 246

Förlängning av överenskommelse med Uppsala Rödakorskrets och stärkt samverkan med civilsamhället med anledning av coronaviruset

KSN-2020-01157

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** förlänga befintlig överenskommelse med Uppsala Rödakorskrets retroaktivt till och med den 30 september 2021,
2. **att** utbetala föreningsbidrag till Uppsala Rödakorskrets om 300 000 kronor för åtagandena enligt överenskommelsen, samt
3. **att** uppdra till avdelningschef, hållbarhetsavdelningen, kommunledningskontorets att underteckna förlängning av överenskommelse.

Sammanfattning

Krisledningsnämnden beslutade den 2 april 2020 § 19 att kommunen skulle ingå en överenskommelse om samverkan med Uppsala Rödakorskrets om stöd till riskgrupper och koordinerande av sociala frivilliginsatser mot bakgrund av utbrottet av Coronapandemin. Kommunstyrelsen beslutade att förlänga överenskommelsen att gälla till den 31 december 2020 genom beslut i kommunstyrelsen den 10 juni 2020 § 177. Genom beslut i kommunstyrelsen den 16 december 2020 § 337 förlängdes därefter överenskommelsen till den 30 juni 2021. Pandemin har fortfarande omfattande konsekvenser i samhället, med bland annat hög och ökande ohälsa bland äldre, särskilt de som lever ensamma, och andra åldersgrupper. Vaccineringen av Uppsalabor är inte slutförd och det finns fortsatt risk för ökad spridning av Deltaviruset under sommaren och framgent. Civilsamhället är en viktig resurs i hanteringen av pandemin och dess konsekvenser och i att säkerställa att ingen, särskilt inte de uppsalabor som har sämst förutsättningar, lämnas utanför i Uppsala kommun. Kommunstyrelsen föreslås därför – och av processtekniska skäl – att retroaktivt förlänga samverkan under perioden 1 juli – 30 september 2021.

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2021-08-17

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 13 juli 2021
- Bilaga 1, ansökan från Röda Korset om förlängning av samarbetsavtal och lägesbeskrivning
- Bilaga 2, Lägesbeskrivning – indikationer på ökad psykisk ohälsa

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2021-07-13

Diarienummer:
KSN-2020-01157

Handläggare:
Laura Hartman

Förlängning av överenskommelse med Uppsala Rödakorskrets och stärkt samverkan med civilsamhället med anledning av coronaviruset

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** förlänga befintlig överenskommelse med Uppsala Rödakorskrets retroaktivt till och med den 30 september 2021,
2. **att** utbetala föreningsbidrag till Uppsala Rödakorskrets om 300 000 kronor för åtagandena enligt överenskommelsen, samt
3. **att** uppdra till avdelningschef, hållbarhetsavdelningen, kommunledningskontorets att underteckna förlängning av överenskommelse.

Ärendet

Krisledningsnämnden beslutade den 2 april 2020 § 19 att kommunen skulle ingå en överenskommelse om samverkan med Uppsala Rödakorskrets om stöd till riskgrupper och koordinerande av sociala frivilliginsatser mot bakgrund av utbrottet av Coronapandemin. Kommunstyrelsen beslutade att förlänga överenskommelsen att gälla till den 31 december 2020 genom beslut i kommunstyrelsen den 10 juni 2020 § 177. Genom beslut i kommunstyrelsen den 16 december 2020 § 337 förlängdes därefter överenskommelsen till den 30 juni 2021. Pandemin har fortfarande omfattande konsekvenser i samhället, med bland annat hög och ökande ohälsa bland äldre, särskilt de som lever ensamma, och andra åldersgrupper. Vaccineringen av Uppsalabor är inte slutförd och det finns fortsatt risk för ökad spridning av Deltaviruset under sommaren och framgent. Civilsamhället är en viktig resurs i hanteringen av pandemin och dess konsekvenser och i att säkerställa att ingen, särskilt inte de uppsalabor som har sämst förutsättningar, lämnas utanför i Uppsala kommun. Kommunstyrelsen

föreslås därför – och av processtekniska skäl – att retroaktivt förlänga samverkan under perioden 1 juli – 30 september 2021.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret i samverkan med Uppsala Rödakorskrets. I arbetet med framtagandet av tidigare överenskommelser har även äldreförvaltningen varit involverad i beredningen. Föreliggande förslag till beslut bedöms ha positiva effekter sett ur jämställdhets- och barnperspektiven. Näringslivsperspektivet bedöms inte vara relevant med föreliggande förslag till beslut.

Föredragning

Tidigare gällande överenskommelse mellan Uppsala kommun och Uppsala Rödakorskrets utgick från avsiktsförklaringen mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Sveriges Kommuner och Regioner och ett antal större civilsamhällesaktörer för att möjliggöra bättre samordning av frivilliginsatser på lokal nivå. Avsiktsförklaringen syftar till att underlätta för kommuner att bistå äldre personer och andra riskgrupper som utpekats av Folkhälsomyndigheten med exempelvis matinköp och sociala kontaktinsatser. Överenskommelsen innehöll därutöver åtaganden för Röda Korset att koordinera mer generella insatser lokalt för att mildra konsekvenserna av spridningen av coronaviruset i samhället, exempelvis att koordinera andra organisationers frivilliginsatser och information för att minska social oro. Inom ramen för överenskommelsen har Röda Korset hittills bland annat:

- Koordinerat insatser från avsiktsförklarande frivilligorganisationer och övriga lokala frivilligorganisationer och föreningar som deltar i samverkan via Lokal överenskommelse med föreningslivet (LÖK) i Uppsala kommun.
- Tagit fram och koordinerat bred spridning av informationsmaterial digitalt och analogt, inklusive på lätt svenska.
- Tillsammans med övriga samverkande parter etablerat en tydlig organisation, process och rutiner för en effektiv samverkan för att möta stödbehov med insatser, bland annat fixartjänster, stödsamtal via telefon, varit hjälplig med att få mat, medicin med mera till hemmet.

Olika föreningssamarbeten har varit mer intensiva i olika faser under pandemin. Vilka föreningssamarbeten som sker avgörs av de behov som Röda Korset och övriga parter i samverkansgruppen, inklusive Uppsala kommun, identifierar löpande under krisen. Inför sommaren har samverkansgruppen covid-19, tillsammans med flera föreningar planerat och därigenom kunnat säkerställa bland annat organiserade aktiviteter under alla sommarveckor för barn och unga i Gottsunda.

Vaccineringen pågår men pandemin är inte över. Nya mutationer gör läget fortsatt osäkert och pandemins hälsomässiga och sociala konsekvenser är betydande i kommunen och de drabbas inte minst redan utsatta grupper. Många föreningar har under pandemin fått ställa in och ställa om sina verksamheter. Flera föreningar har drabbats av ett sjunkande medlemsantal, ett oroväckande tecken på ett försvagat engagemang och delaktighet bland kommunens invånare. Engagemang och delaktighet är viktiga byggstenar för att hantera pandemins långsiktiga konsekvenser framledes och i förvaltningen av demokratin.

Samverkan med Röda Korset och föreningslivet i Uppsala kommun ger kommunen möjlighet att inom ramen för det fortsatta krisberedskapsarbetet och i hanteringen av

pandemins långsiktiga konsekvenser bygga vidare på de viktiga erfarenheter, den organisation och de relationer mellan kommunen och civilsamhället som har fördjupats genom överenskommelsen under pandemin. Den samverkansstruktur som byggts upp är därtill en viktig resurs att tillvarata i den fortsatta utvecklingen av befintliga samverkanstrukturer i kommunen genom LÖK-samverkan.

Ekonomiska konsekvenser

För att fortsätta sin koordinerande roll och förmåga erhåller Röda Korset retroaktivt ett föreningsbidrag om 300 000 kronor för perioden 1 juli – 30 september 2021. Kostnaden är i nivå med tidigare beslut och belastar kommunstyrelsen inom befintlig budgetram. Frivilliga som engageras för insatser inom ramen för den lokala överenskommelsen gör så på ideell grund. Därmed belastar inte de frivilliginsatser som omfattas av överenskommelsen kommunen ekonomiskt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 13 juli 2021
- Bilaga 1, ansökan från Röda Korset om förlängning av samarbetsavtal och lägesbeskrivning
- Bilaga 2, Lägesbeskrivning – indikationer på ökad psykisk ohälsa

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör

Uppsala rödakorskrets, 2021-06-28
Dlovan Kassab och Gunhild Hansen

Ansökan om förlängning av överenskommelse i Uppsala Kommun mellan Uppsala Kommun och Uppsala rödakorskrets med anledning av coronaviruset avseende 2021-07-01--2021-09-30

I enlighet med den gjorda överenskommelse om samverkan som gäller till och med 2021-06-30 mellan Uppsala rödakorskrets och Uppsala kommun med anledning av coronavirusets spridning. Vi har levererat enligt överenskommelsen i dialog med Uppsala Kommun samverkan för att nå de effekter som bäst gynnar Uppsala och dess invånare på ett hållbart sätt.

För att minska risken för smittspridning och minska utsattheten för riskgrupper samt öka den sociala tilliten och öka den samhälleliga sammanhållningen har vi handlat mer än 4000 matkassar och genomfört mer än 18 000 krisstöd/trygghetsskapande insatser till och med 31 maj 2021. Vi har idag mer än 1350 aktiva frivilliga.

Med anledning av coronaviruset spridning ännu inte helt klingat av och all vaccinering av Uppsalabor ännu inte är genomförd ser vi behov av förlängning av samverkansöverenskommelsen och genomförandeplanen och vi föreslår ett tre månaders förlängning med samma ekonomiska villkor och med samma genomförandeplan som bas för det fortsatta arbetet. Detta för att kunna tillsammans erbjuda uppsalaborna hopp och trygghet i dessa tuffa och märkliga tider. Vi ser att planeringen för sommaren och hösten och en plan för aktiviteter och verksamheter med fokus på post-pandemi behöver upprättas.

Vi anser att vi har fullföljt våra åtaganden enligt vår överenskommelse och som innebär att vara den koordinerande organisationen i pandemin Covid-19 och koordinerat generella insatser som syftar till att minska social oro till följd av krisen samt medverkat till samhällelig sammanhållning i Uppsala Kommun.

Vi har samverkat med strategiskt och/eller operativt som de som har varit anslutna till Avsiktsförklaringen.

Operativ verksamhet har ägt rum med Svenska Kyrkan (bemanning av hjälptelefon) och RF SISU (informationsspridning) och även de andra organisationerna har medverkat till

informationsspridning samt medverkat i de strategiska samverkansmötena med Uppsala Kommun. Vi har koordinerat andra organisationer och frivilliginsatser utöver de som anslutit sig till Avsiktsförklaringen. Exempelvis Lottakåren (fullmaktsärenden), SIU (Informationsspridning) och Lök:en (informationsspridning) mfl.

Inom ramen för samverkan har vi tagit initiativ till diskussion med berörda aktörer och/eller koordinerat insatser för andra grupper som befarades riskera en högre grad av utsatthet i pandemin. Exempelvis kvinnor (våld i nära relationer) barn, asylsökande, hemlösa, papperslösa. Vi har lyft frågorna med relevanta organisationer och för vissa av dessa finns relevant verksamhet eller en bra beredskap.

Vi noterar att den ökade psykiska ohälsan som definierades tidigt bland 70+ har ökat lavinartat, särskilt bland dem som lever ensamma. Vi ser att samma ökning återfinns i fler åldersgrupper och vi tyvärr har ungdomar som grupp en snabb utveckling/ökning i psykisk ohälsa.

Vi har koordinerat andra åtgärder än sådana åtgärder som omfattas av Avsiktsförklaringen utifrån det lokala behovet vid varje aktuell tidpunkt, exempelvis vaccinationsvärdar och hälsokommunikatörer.

Vi har genomfört informationsinsatser, kontinuerligt via sociala medier, nyhetsbrev, informationsaffischer på flera språk, affischering i matbutiker, apotek, köpcenter och uppsökande i lokala stadsdelar och i city.

Med anledning av coronaviruset pågående spridning ser vi fortsatta behov av hjälpinsatser och vill därför ha en förlängning av samverkansöverenskommelsen samt genomförandeplanen och vi föreslår ett tre månaders förlängning med samma ekonomiska villkor och med samma genomförandeplan som för arbetet 2021-06-30 till 2021-09-30.

Med vänliga hälsningar

Uppsala rödakorskrets

Dlovan Kassab
Verksamhetschef

Gunhild Hansen
Samverkansansvarig

Uppsala Rödakorskrets, 2021-06-13
Gunhild Hansen och Emelie De Geer
Samverkansansvarig och Samordningsansvarig

Lägesrapportering samverkan mellan Uppsala kommun och Uppsala rödakorskrets med anledning av Covid-19 "Tillsammans i krisen" för perioden 2020-04-01 till 2021-05-31.

Samarbetet för att hindra spridning av Covid-19 och minska lidande har stärkt oss som organisation och vi är väl förberedda för fler kriser eller en fjärde våg och vi har utökat vår beredskap för det som kommer i anslutning till post-pandemi.

Vi har nu omfattande erfarenheter av långvarigt krisarbete (15 månader) och mycket goda förutsättningar för höjd beredskap och kan snabbt svara mot nya behov som uppstår. Fokus har varit att underlätta vardagen för uppsalabor, medverka i utökad samhällstillit och organisera frivilliginsatserna.

Hjälpinsatser Covid-19

Vi erbjuder i dagsläget olika former av trygghetsskapande insatser; informationsspridning, trygghetssamtal (stöd i sorg, samtalsstöd), promenadsällskap och praktisk hjälp i form av handling, apotek och post.

Vi har genomfört mer än 2500 hjälpärenden med hjälp av frivilliga, engagerade och medmänskliga Uppsalabor.

Under perioden vecka 13 (2020) –vecka 21 (2021) har 2509 ärenden hanterats vilket ger 4014 frivilligtimmar och antalet sammanlagda krisstöd och trygghetsinsatser passerade 18 000 stycken i maj månad.

- Vaccinationsvärd

Sedan tidig vår har vi medverkat i förtroendeskapande insatser som vaccinationsvärd inom Uppsala Kommun men också bistått med koordinerande samverkansstöd i kranskommuner som Heby, Skutskär, Östervåla, Bålsta och Gimo. I Uppsala har vi bistått med frivilliga till vaccinationslokalerna i Gottsunda, Fyrishov, Stenhagen och UKK. Vi rekryterar, utbildar, schemalägger och följer upp frivilliginsatsen regelbundet. Röda Korset är ombedda att hjälpa till med insatserna till och med vecka 34 av regionen.

- Hälsokommunikatörer

Hälsokommunikatörer har rekryterats, utbildats och är regelbundet i Stenhagen, Gottsunda, Gränby och Sävja och tar samtal om vaccination mot Covid-19. Gensvaret är enormt, många

kommer och pratar om vart kan man hitta relevant information om vaccineringen. Detta har utformats i dialog och i samarbete med regionen och vi är omedda att genomföra dessa informationsinsatser till och med vecka 34.

Uppsala rödakorskrets, 2021-07-02

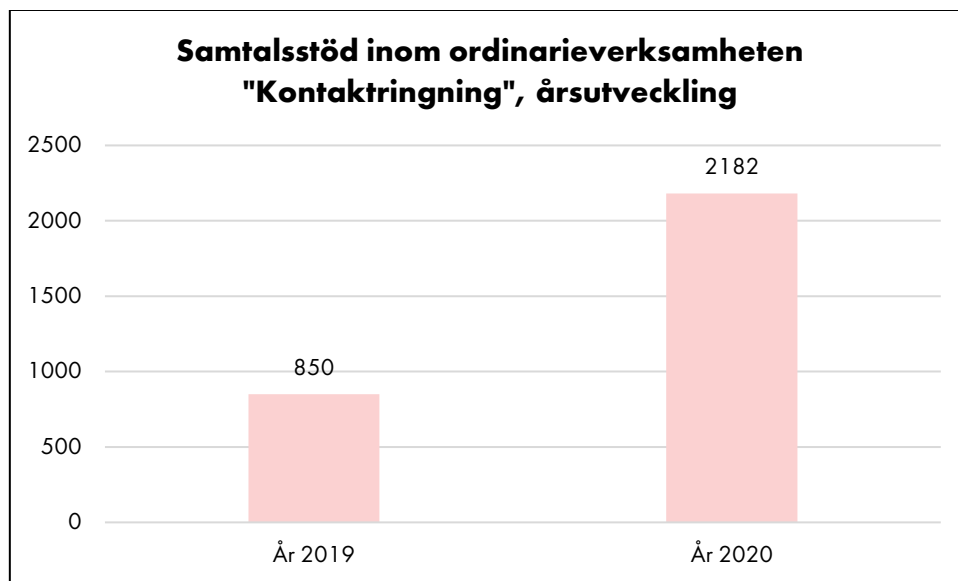
Dlovan Kassab och Emelie De Geer

Indikationer på ökad psykisk ohälsa

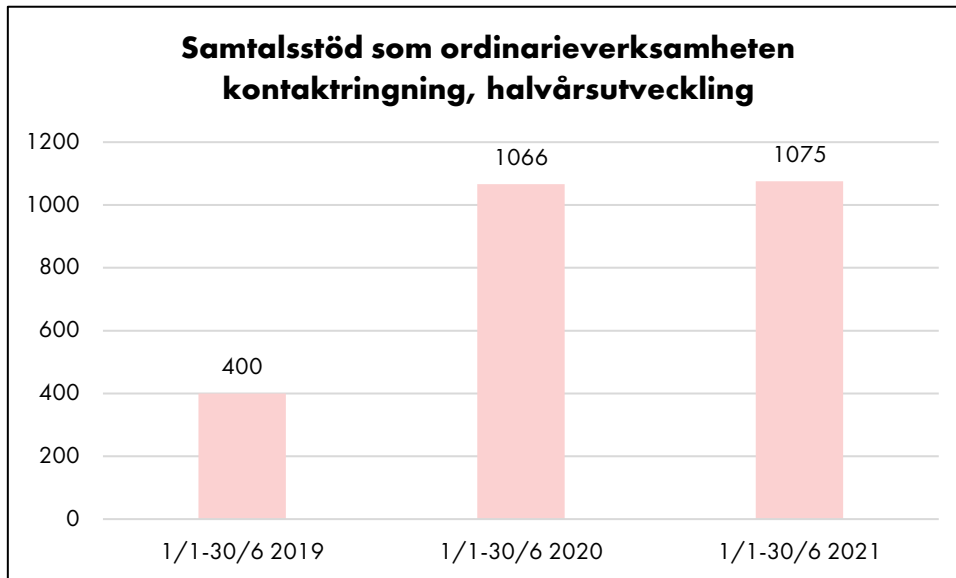
Psykisk ohälsa är ett svårt ämne att prata om där flertalet faktorer spelar in i hur eller om en individ ber om hjälp. Röda Korset har själv, men också genom samtal med andra samarbetsföreningar noterat en ökad psykisk ohälsa bland kommunens invånare. Det finns dessutom olika indikationer nationellt och internationellt som förstärker vår bild. För Röda Korsets bild se diagrammen med förklaringarna nedan. Genom avstämningar med olika samarbetsföreningar och kommunen ges samma bild av en ökad psykisk ohälsa och behov av att prata.

Indikationer inom Röda Korsets ordinarie verksamhet (Kontaktringarna):

Sedan många år bedriver Röda Korset i Uppsala en verksamhet som riktar sig till äldre och via telefonsamtal bryter individernas ofrivilliga ensamhet och isolering. Vi har noterat att behovet av dessa samtal har ökat markant under pandemin. Figur 1 visar jämförelsesiffror för 2019 och 2020. Figur 2 visar jämförelsesiffror för första halvåret 2019, 2020 och 2021.

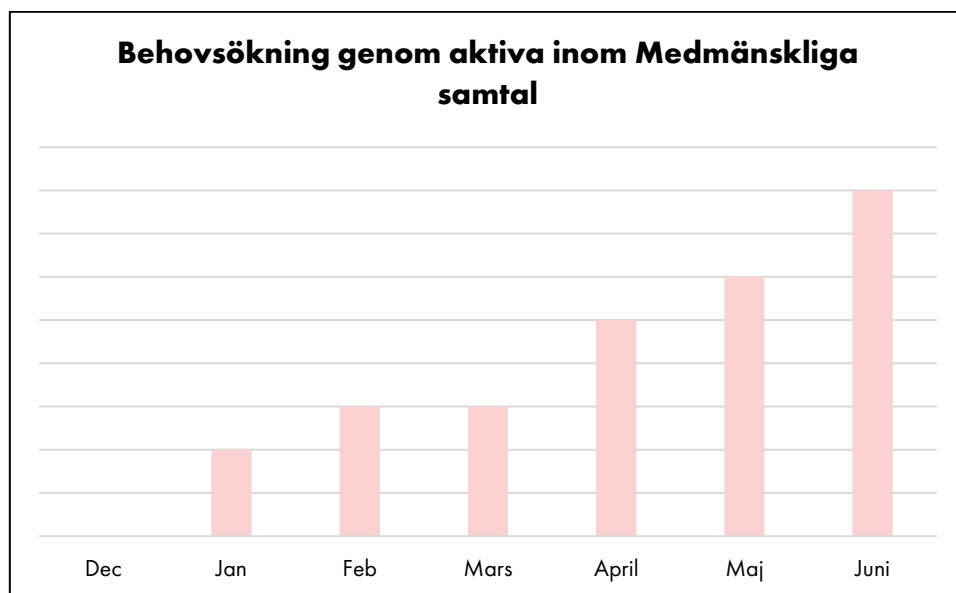
Figur 1: Årsjämförelse av antal stödsamtal inom den ordinarie verksamheten "Kontaktringning"

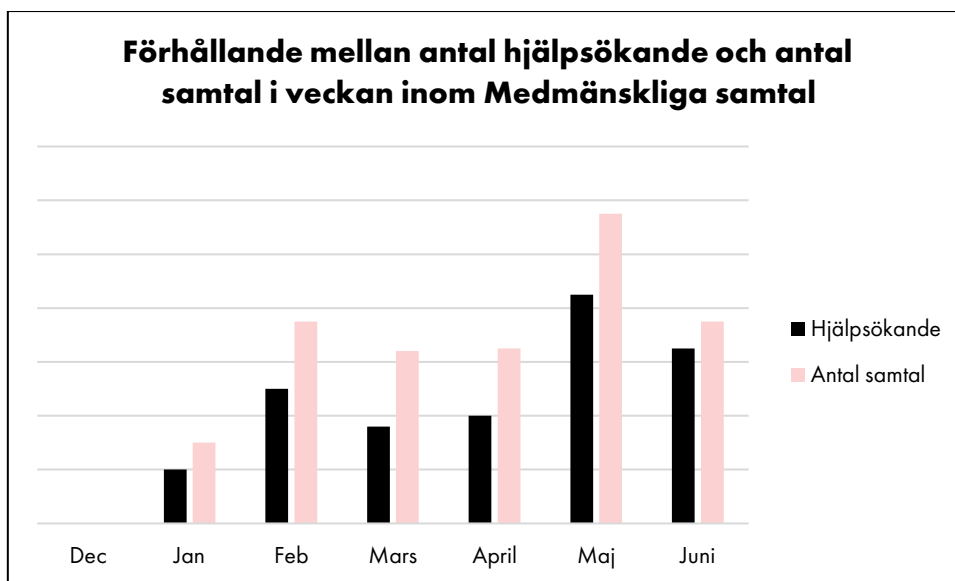
Figur 2: Halvårsjämförelse av antal stödsamtal inom den ordinariEVERksamheten "Kontaktringning"

Indikationer inom verksamheten Hjälpinsatser Covid-19

Under slutet på 2020 startade Uppsala rödakorskrets upp en ny verksamhet inom Hjälpinsatser Covid-19 – "Medmänskliga samtal". Denna verksamhet riktar sig till personer i alla åldrar som av olika anledningar är i behov av avlastande samtal kvällstid. Verksamheten genomför löpande stödinsatser genom inbokade stödsamtal, men även punktinsatser genom en öppen stödlinje under storhelger. Vi ser en fortgående ökning i efterfrågan av denna verksamhet, se Figur 3, men även ett behov av flertalet samtal i veckan per person genom förhållandet gestaltat i Figur 4.

Figur 3: Behovsökning inom verksamheten "Medmänskliga samtal" mätt utifrån efterfrågan

Figur 4: Förhållande mellan antal hjälpsökande och stödsamtal i veckan inom verksamheten "Medmänskliga samtal"

Indikationer genom Röda Korsets akuta insatser för basala behov i Uppsala

Röda Korset noterar genom denna verksamhet att det bland personer som har drabbats av pandemin ekonomiskt även finns en försämring i den psykiska hälsan och särskilt för drabbade barnfamiljer med migrations bakgrund. Under våren 2021 har vi noterat en ökning på 60% jämfört med hösten 2020.

Röda Korsets indikationer nationellt i Sverige

Som ett sätt att möta pandemins utmaningar satsade Röda Korset på en nationell digital samlingsplats för psykisk hälsa. Nästan 100 000 personer har besökt webbbubben under mindre än ett år och fler än 1,5 miljoner har nåtts av materialet via sociala medier. Faktaartiklar om oro och ångest har engagerat och haft en individuell lästid på flera minuter - ett bevis på att materialet är efterfrågat, relevant och uppskattat. Länk till samlingsplatsen: <https://www.rodakorset.se/fahjalp/psykisk-halsa-och-psykisk-ohalsa/>

Indikationer globalt

Röda Korset internationellt gjorde en undersökning i sju olika länder som visar att minst varannan person (51%) mår sämre mentalt på grund av COVID-19. Länder som ingick i undersökningen är: Colombia, Sydafrika, Schweiz, Ukraina, Storbritannien, Libanon och Filipinerna. Vidare visade studien på att 73% av personer som på olika sätt arbetar i utsatta situationer är i ett större behov av psykosocialt stöd än en gemene man. Med utsatta situationer menas allt från vårdpersonal, volontärer i kontakt med de drabbade, socialarbetare, beslutsfattare m.fl. Läs mer här: <https://media.ifrc.org/ifrc/press-release/world-mental-health-day-new-red-cross-survey-shows-covid-19-affecting-mental-health-one-two-people/>

Uppsala rödakorskrets ser på dessa indikationer med oro, en bild som delas av flertalet lokala föreningar inom Röda Korset. Vi vill också betona att insatser för att bryta psykisk ohälsa är generellt sätt enklare i jämförelse med hur en ohanterlig psykisk ohälsa kan skada både individer och samhället.